

U.G. 1st Semester Examination - 2021

SANSKRIT

[HONOURS]

Generic Elective Course (GE)

Course Code : SANH-GE-T-01

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*1. Answer any **ten** of the following questions :

2×10=20

নিম্নলিখিত যে-কোনো দশটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

a) How many सर्ग-s are there in 'रघुवंशम्'? Write the name of first सर्ग:.

‘রঘুবংশম্’ মহাকাব্যে কয়টি সর্গ বিদ্যমান? প্রথম সর্গের নাম কি?

b) Write the मङ्गलाचरणं श्लोकम् of 'रघुवंशम्'.

‘রঘুবংশম্’ মহাকাব্যের মঙ্গলাচরণ শ্লোকটি লেখ।

c) “तदन्वये शुद्धिमति प्रसूतः शुद्धिमत्तः” – what is the meaning of the word ‘शुद्धिमत्तः’?

Who was born in the royal clan?

“तदन्वये शुद्धिमति प्रसूतः शुद्धिमत्तः” शुद्धिमत्त শব্দের অর্থ কি? সেই বংশে কে জন্মগ্রহণ করেছিলেন?

d) Write the two characteristic features of राजा दिलीप.

রাজা দিলীপের দুটি চারিত্রিক বৈশিষ্ট্য লেখ।

e) Write the name of famous commentator and his commentary on ‘किराताज्जुनीयम्’.

‘কিরাতাজ্জুনীয়ম্’ - মহাকাব্যের একজন টীকাকার ও তাঁর টীকাগ্রন্থের নাম লেখ।

f) What is the meaning of the word - ‘सौष्टबौदार्यविशेषशालिनी’?

‘সৌষ্টবৌদার্যবিশেষশালিনী’ - শব্দের অর্থ লেখ।

g) “निगूढतत्त्वं नयवर्त्म विद्विषाम्” - What is meant by ‘नयवर्त्म’?

“নিগূঢ়তত্বং নয়বর্ত্ম বিদ্বিষাম্” - এখানে ‘নয়বর্ত্ম’ শব্দের দ্বারা কি বোঝানো হয়েছে?

h) “हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः” - Who said this and why?

“হিতং মনোহারি চ দুর্লভং বচঃ” - কে কেন এরূপ উক্তি করেছিলেন?

i) Who are ‘किसखा’ and ‘किंप्रभुः’?

‘কিসখা’ এবং ‘কিম্ভুঃ’ কারা?

[Turn Over]

j) Who is the author of 'नीतिशातकम्'? Mention the name of his another two works.

नीतिशातकेर रचयिता के? ताँर अपर दुटि ग्रहेर नामोलेख कर।

k) "न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुताम्" - Write down the meaning of the verse.

"न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुताम्" - उक्त पंक्तिटिअर अर्थ लेख।

l) "विवेकभ्रष्टानाम् भवति विनिपातः शतमुखः" - Write the significance of the verse.

"विवेकभ्रष्टानाम् भवति विनिपातः शतमुखः" - उक्त पंक्तिटिअर तात्पर्य लेख।

m) What is meant by lyric poetry?

गीतिकाव्य बलते कि बोबाय?

n) Write the name of two lyric poetries and mention the authors' names.

दुटि गीतिकाव्येर नाम लेख एवं तादेर रचयितार नामोलेख कर।

o) Write the names of the Mahākāvya of Kālidāsa.

महाकवि कालिदासेर महाकाव्यगुलिर नाम लेख।

2. Answer any **four** of the following questions :

5×4=20

निम्नलिखित ये-कोनो चारटि प्रश्नेर उततर लेख :

a) Translate into Bengali or English (any **one**)

संस्कृत थेके बांग्ला अथवा इंगराजिते अनुबाद कर (ये कोनो एकटि) :

i) व्यूढोरस्को वृषस्कन्धः शालप्रांशुर्महाभुजः।

आत्मकर्मक्षमं देहं क्षात्रो धर्म इवाश्रितः।।

ii) साहित्यसङ्गीतकलाविहीनः साक्षात् पशुः पुच्छविषाणहीनः।

तृणं न खादन्नपि जीवमानस्तद्भागधेयं परमं पशूनाम्।।

b) Explain in Sanskrit or Bengali (any **one**)

संस्कृत अथवा बांग्लाय ब्याख्या कर (ये कोनो एकटि) :

i) सर्वातिरिक्तसारेण सर्वतेजोऽभिभाविना।

स्तितः सर्वोन्नतेनोर्वी क्रान्त्वा मेरुर्वात्मना।।

ii) कृत्तारिषड्वर्गजयेन मानवीम्

अगम्यरूपां पदवीं प्रपित्सुना।

विभज्य नक्तन्दिवमस्ततन्द्रिणा

वितन्यते तेन नयेन पौरुषम्।।

c) Amplify the idea (any **one**):

ভাবসম্প্রসারণ করো (যে-কোনো **একটি**) :

i) न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत्।

ii) वरं विरोधोऽपि समं महात्मभिः।

d) Write short notes (any **two**) : $2\frac{1}{2} \times 2 = 5$

টীকা লেখ (যে কোনো **দুটি**) :

চারচক্ষুষ:, বনেচর:, ত্রিগণ:, অবোধবিবলবা:

e) Write a short note on any **one** of the following:

যে কোনো **একটির** ওপর সংক্ষিপ্ত টীকা লেখ:

অমর:, মাঘ:।

f) Write the short note on the दण्डनीतिज्ञानम् of the वनेचर displayed in his speech in the ‘किराताजर्जुनीयम्’ canto I.

‘কিরাতাজর্জুনীয়ম্’- মহাকাব্যের প্রথম সর্গে বর্ণিত বনেচরের উক্তি অবলম্বনে বনেচরের দণ্ডনীতি শাস্ত্রজ্ঞানের সংক্ষিপ্ত পরিচয় দাও।

3. Answer any **two** questions : $10 \times 2 = 20$

যে-কোনো **দুটি** প্রশ্নের উত্তর দাও :

a) Justify the following remark with apt quotation and references “नारिकेलफलस्मितं वचो भारवे:”.

উপযুক্ত উদ্ধৃতি সহকারে পংক্তিটির যাথার্থ্য প্রমাণ কর, -
“नारिकेलफलस्मितं वचो भारवे:”।

b) Discuss the characteristic features of Raghu Clan according to your prescribed text.

তোমার পাঠ্য অংশ অনুসারে রঘুবংশীয় নৃপতিগণের চারিত্রিক বৈশিষ্ট্য বর্ণনা কর।

c) Discuss about ‘जयदेवः’ and his work.

জয়দেব ও তাঁর কাব্যকৃতি সম্পর্কে আলোচনা কর।

d) Discuss any two of the ‘महाकाव्य’-s of post - Kālidāsa Sanskrit Literature.

সংস্কৃত সাহিত্যে কালিদাসোত্তরকালের যেকোনো দুটি মহাকাব্য সম্পর্কে আলোচনা কর।